

Aliğa Bizden Ne Kadar Uzak?

Elk. Müh. Muammer Argun
muammer.argun@emo.org.tr

İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş. tarafından kurulacak 350 MW gücündeki kömür santraline Aliğa Belediyesinin inşaat ruhsatı vermesi, yeniden Bölgede yaşanan çevre sorunlarını öne çıkardı. Sorun bu Santralle sınırlı mı? Yoksa görünen, buzulun su yüzüne çıkan bölümü mü? Kısaca göz atalım.

Aliğa bölgesinde ENKA, HABAŞ (2), PETKİM, EÜAŞ ve ALOSBI (Çakmaktepe A.Ş.)'ye ait 2384 MW (Mega Watt) gücünde altı (6) adet termik santral çalışır durumda. Lisans almış ve tesis aşamasına gelmiş üç (3) adet termik santral var. İzdemir'e ait 350 MW.lık KÖMÜR Santrali, ENKA'nın kuracağı ÇED raporu alınmış 800 MW.lık İTHAL KÖMÜRLE çalışacak Santral ve HABAŞ A.Ş.nin kuracağı 450 MW.lık termik santral.

Yetti mi? Hayır. Işıksu Enerji Üretim A.Ş. 430 MW.lık termik-doğal gaz santrali tesisi için lisans almış durumda.

Bu kadar mı? Hayır. Yine ALIĞA

bölgesinde aşağıdaki firmalar, termik santral kurmak için lisans bekliyor. Talepleri EPDK' da inceleme ve değerlendirme aşamasında.

EPDK lisans verirken santralin sisteme bağlantı koşullarını inceler, uygun ise lisans verir. Muhtemelen hepsi de lisans alacaklar. Böylece Bölgedeki Santral gücü 8180 MW.a ulaşacak. (Listeye yenilenebilir enerji santralleri ilave edilmemiştir.)

Bilindiği gibi termik santraller özellikle kömürle çalışanlar atmosferimize her saniye tonlarca CO2, SO2 ve atık kül parçacıkları saçarak doğayı kirletmektedir. Fikir olsun diye 1.000 MW gücünde bir kömür santrali bir yılda 2.5 milyon ton kömür tüketerek doğaya; 6.000.000 ton CO2 gazı, 120.000 ton SO2 gazı, 25.000 ton NOx gazları 600.000 ton ile atık kül yaymaktadır. 200 milyon bekerel Radyasyonu eklemeliyiz. (www.nukte.org) (Yatağan bölgesindeki hastalıkları düşünelim.)

İyi ki Foça, Çandarlı tarafından İZMİR'e, Yarımada'ya kaçmışız, kirli-

lik orada kaldı, diyebilir miyiz? Böyle düşünenlerimiz Google Earth'den Aliğa Körfezi ile Karaburun sahilleri arasını 30-33 km, Aliğa ile Yarımada'nın en uç noktasını 75 km dolayında ölçtüklerinde, şaşırabilirler.

Bölgenin ekolojik dengesi bu santrallerin oluşturacağı kirliliği kaldırabilir mi? Neden bütün santral yatırımları bu bölgede toplanıyor? Daha da önemlisi Bölgenin başka kirleticiler de var mı?

SİVRİ SİNEKLE Mİ MÜCADELE EDELİM – BATAKLIĞI MI KURUTALIM ?

Neden aynı bölgeye bu kadar yoğun santral talebi geliyor? Enerji ihtiyacının temel nedeni bölgedeki ark ocaklarıdır. Ülkemiz birincil enerji kaynakları açısından fakir bir ülkedir. Elektrik enerjisini ithal ettiğimiz fosil yakıtlarla üretiyoruz. Bu pahalı, ithal enerjiyi nerelerde sarf edeceğimizi özenle seçmeliyiz. Kıt ve değerli kaynaklar en çok yarar sağlayacak sektörlerde etkin şekilde kullanılmalıdır.

1	Habaş Sınai ve Tibbi Gazlar İş tih sal End. AŞ	Aliğa	Doğal Gaz / Termik-Kombine Çevrim	835
2	Ege Elektrik Üretim A.Ş.	Aliğa	Doğal Gaz / Termik-Kombine Çevrim	475
3	Kor Elektrik Üretim AŞ.	Zeytinadağ	Termik-doğalgaz-kombinecevrım	405
4	Kor Elektrik Üretim AŞ.	Çandarlı	Termik-doğalgaz-kombinecevrım	840
5	Onan Enerji Üretim A.Ş.	Muradiye	Doğal Gaz / Termik-Kombine Çevrim	450
6	Ege Yıldızı Elektrik Üretim Ltd. Ş ti.	Çandarlı	Doğal gaz / Kombine Çevrim	144
7	Habaş Sınai ve Tibbi Gazlar İş tih sal End.AŞ.	Aliğa	Termik-Konvansiyonelmbine Çevrim	618
	TOPLAM			3767

ENERJİ YOĞUNLUĞUMUZ NEDEN YÜKSEK ?

Etkin kullanmanın ölçütü; "Birim milli gelir (hasıla) üretebilmek için tüketilen biim enerji miktarıdır. Buna "enerji yoğunluğu" diyoruz. Ülkemizin enerji yoğunluğu gelişmiş ülkelerle mukayese edildiğinde Japonya'nın 2,2 katı, Almanya'nın 1,8 katı büyük olduğunu görüyoruz. Demek ki bu ülkeler daha az enerji ile daha çok gelir elde ediyorlar. Yoğun enerji sarf eden, buna karşılık katma değeri düşük ürünler üreten sektörlerde enerjimizi tüketmek akılcılık olamaz. Ark ocakları ve toprak sanayi katma değeri çok az, buna karşılık yoğun enerji tüketen sektörler.

Ark ocaklarında kullanılan hurda'nın bir bölümü yine ALİAĞA Körfezini kirleterek elde edilen ithal gemi söküm atıklarından sağlanmakta. Gemi sökümü kıta Avrupa'sından atılmış durumda. Toprak sanayi ve Ark ocakları da hızla az gelişmiş ülkelere kaydırılmakta. Demir çelik sektörünün verdiği bilgilere göre ark ocağı ile çelik üretiminde elektriğin payı %15, hurda payı da % 65 ila %70 dolayında deniyor. Demek ki sektör %15 için çalışıyor (!). İşçilik, kar, genel gider, nakliye .. bu oranın içinde. Bu sektörün rantabil olduğu, Ülkeye yarar sağladığı ileri sürülebilir mi? Bu sektör sanayi elektriğinin %15'ini tüketirken (Türkiye tüketiminin % 6'sı), en çok %1 istihdam sağ-

layabilmektedir. Bu koşullarla üretilen çeliğin dış satımından ÜLKEYE GELİR sağlandığı ileri sürülebilir mi?

Sektör temsilcileri 2010 yılı itibarıyla 13,32 milyar dolarlık ihracat ile toplam ülke ihracatın %11'ini sağladıklarını belirtiyorlar. Oysa 2010 yılında en çok ithal edilen ara mal demir hurdası olmuş ve yılın ilk 10 ayında hurda ithalatı 7.9 milyar doları aşmış.

2010 yılında demir çelik ithalatı 9,97 milyar dolar düşüldüğünde rakam 3,35 milyar dolara inecektir. Bu değer net midir? Hayır. Ark ocağında kullanılan enerjinin %80'i ithal fosil yakıtlardan elde edilmektedir. Türkiye'nin 2010 yılında enerji ithalatı için ödediği yaklaşık 38,5 milyar doların ark ocağına düşen payı yaklaşık %6 hesabı ile 2,3 milyar dolar kadardır ki; demir çelik ihracatından elde edilebilen net gelir 1,04 milyar dolarda kalır.

Ülkemizde demir çelik sektörü baş aşağı yapılanılmış durumda. Demir cevherinden üretim yapan entegre tesisler üretimin %25'ini sağlarken, ithal hurdaya dayalı demir çelik üretimi yapan ark ocakları üretimi %75'e ulaşmıştır. Bu oranın tam tersi gerçek olmalı idi. Bu ters yapılanma sonucu Çin'den fazla hurda ithali yapan Ülke olduk. (2011 ilk on ayına 9,2 milyar dolar hurda ithalatı gerçekleşmiş.)

Hal böyle iken ülkemizde 2000 -2009 yıllarında ark ocağına dayalı

demir çelik sektörü % 95 büyüyebilmiştir. Sektör projeksiyonlarına göre 2020 ye kadar ark ocağı üretiminin yine ikiye katlanacağı öngörülmektedir. Bu da iki kat enerji santrali, iki kat hurda ithalatı, dört kat çevresel kirlenme demek olacak. Rasyonel olmayan bu gelişime izin verilmemeli. Anadolu'daki demir cevherimiz zenginleştirilerek büyük çaplı entegre tesislerle demir çelik üretimine devam etmeliyiz.

Öyleyse, hem Nemrut Körfezinin aşırı kirlenmesine neden olan gemi söküm işini, hem de yakın zamanda bütün İzmir bölgesini kirletecek olan termik – kömür santrallerini ve ark ocağına dayalı çelik üretimini sınırlamak amacı ile, ucuz enerji kullanma olanağı verilmemelidir. Sektör çoklu enerji tarifesine tabi olup özellikle çok ucuz olan gece tarifesinden yararlanmaktadır. Bu sektörde kullanılmak üzere enerji üretim izni verilmemelidir.

Bize örnek olacak davranış Asya'nın doğusundan Myanmar' dan (Burma) geldi. Bu ay başında halkın güçlü tepkisi karşısında hükümet geri adım atarak, Dawei Endüstri Bölgesinde kurmakta olduğu 4000 MW.lık kömür santralının yapımını durdurmuştur. Dileyelim Myanmar halkının ve hükümetinin sağduyusu bize de aşılınsın.

Oysa ALİAĞA bölgesi zaten Ülkemizin en önemli petrol ve petrokimya sanayi yatırım bölgesidir. Bölgenin dış pazarlara yakınlığı ve geniş imkanları ağırlıklı olarak bu iki sektöre tahsis edilmeli ve gemi söküm tesisleri kapatılmalı ark ocağı ile çelik üretimi sınırlandırılmalı ve termik santrallerin yapımından vaz geçilmelidir. Şimdilerde Bakırçay, Menemen ovası, Emiralem, Muradiye.. bölgelelerinde kirlilik etkileri yoğun olarak yaşanmaktadır. Yeni yatırımlar gerçekleşir ise sadece ALİAĞA değil İZMİR bölgesinin de kirleneceği açıktır. Yarı çok geç olmadan !...

